

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
Decizie despre sistarea procesului pentru controlul
constituționalității unor prevederi ale Legii nr.786-XIII
din 26 martie 1996 "Cu privire la faliment" și ale art.362
din Codul de procedură civilă

Nr.1 din 21.02.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.33-35/4 din 07.03.2002

* * *

Curtea Constituțională în componența:

Victor PUȘCAȘ - președinte, judecător-raportor
Mihai COTOROBAI - judecător
Mircea IUGA - judecător
Constantin LOZOVANU - judecător
Dumitru PULBERE - judecător
Elena SAFALERU - judecător

cu participarea Corinei Popa, grefier, Alexandru Sicinschi, reprezentantul Procurorului General, autorul sesizării, Ion Creangă, reprezentantul permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională, Lidia Popa, interpret, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a), art. 23 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității sintagmei "inclusiv executarea hotărârilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" cuprinsă în art.12 alin.(6) al Legii nr.786-XIII din 26 martie 1996 "Cu privire la faliment" și a art.362 pct.8) din Codul de procedură civilă.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea Procurorului General, depusă la 3 iulie 2001, în conformitate cu art.24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 9 iulie 2001 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Curții Supreme de Justiție, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, Judecătoriei Economice.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația judecătorului-raportor și argumentele expuse de părți,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t:

1. La 16 iunie 2000 Parlamentul a adoptat Legea nr.1051-XIV "Pentru modificarea și completarea unor acte legislative"* (în continuare - Legea nr.1051-XIV), conform art.I pct.1 al căreia art.12 al Legii nr.786-XIII din 26 martie 1996 "Cu privire la faliment"** (în continuare - Legea nr.786-XIII) a fost completat cu alineatul (6) avînd următorul cuprins:

*M.O., 2000, nr.84-87, art.624.

**M.O., 2000, nr.14-16, art.74.

"(6) După intentarea procesului de faliment, judecarea celorlalte cauze vizînd patrimoniul debitorului, inclusiv executarea hotărârilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă, iar calcularea

dobânzilor și penalităților la datoriile față de creditor ale debitorului încetează. Din acest moment toate pretențiile de ordin patrimonial față de debitor pot fi formulate doar în cadrul procesului de faliment, excepție făcând creanțele creditorilor gajști și creanțele privind sechestrarea bunurilor aflate în posesia debitorului în mod nelegitim sau din greșeală, asupra cărora terțe persoane și-au revendicat dreptul real, precum și executarea hotărîrilor judecătorești cu privire la acestea".

În afară de aceasta, conform art. III pct. 4 al Legii nr. 1051-XIV, art. 362 din Codul de procedură civilă, care stabilește cazurile de suspendare obligatorie a procedurii de executare, a fost completat cu pct. 8), cu următorul cuprins: "8) deschiderea procesului de faliment împotriva reclamatului".

2. În opinia autorului sesizării, sintagma "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" din art. 12 alin. (6) al Legii nr. 786-XIII și art. 362 pct. 8) din Codul de procedură civilă, care stipulează că judecătorul este obligat să suspende executarea și în cazul deschiderii procesului de faliment împotriva reclamatului, contravin dispozițiilor articolelor 6, 7, 114, 119 și 120 din Constituție.

Autorul consideră că Parlamentul, completînd legile menționate, și-a depășit atribuțiile și a comis o imixtiune în competența autorității judecătorești, a încălcat prevederile legale despre exercitarea căilor de atac împotriva hotărîrilor judecătorești și despre caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărîri judecătorești definitive. Autorul sesizării conchide că organul legislativ a modificat o normă constituțională printr-o lege organică, ceea ce este inadmisibil.

3. La 14 noiembrie 2001 Parlamentul a adoptat Legea insolvenței nr. 623-XV*. Conform art. 227 din această lege, ea intră în vigoare după 90 de zile de la data publicării și din acest moment Legea nr. 786-XIII este abrogată.

*M.O., 2001, nr. 139-140, art. 1082.

Astfel, ca rezultat al intrării în vigoare a Legii insolvenței, Legea cu privire la faliment a fost abrogată în ansamblu, prin urmare și sintagma contestată din art. 12 alin. (6) al acestei legi "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" este abrogată.

În ședința Plenului Curții Constituționale a fost înaintat un demers scris din partea autorului sesizării despre retragerea sesizării în partea ce ține de controlul constituționalității sintagmei "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" din art. 12 alin. (6) al Legii nr. 786-XIII.

Acest demers a fost susținut și de reprezentantul permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională, care a solicitat de asemenea sistarea procesului privind controlul constituționalității art. 362 pct. 8) din Codul de procedură civilă. În opinia reprezentantului Parlamentului, art. 362 pct. 8) din Codul de procedură civilă nu poate fi supus controlului constituționalității fără a supune controlului constituționalității și Legea insolvenței, întrucît aceste acte normative reglementează norme juridice conexe.

Avînd în vedere că sesizarea poate fi retrasă de subiectul ei la orice etapă de examinare a cauzei și că excepția de neconstituționalitate a sintagmei contestate din art. 12 alin. (6) al Legii nr. 786-XIII a fost rezolvată, Curtea Constituțională, potrivit art. 60 lit. a) și lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, dispune sistarea procesului pentru controlul constituționalității

sintagmei "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" din art. 12 alin. (6) al Legii nr. 786-XIII din 26 martie 1996 "Cu privire la faliment".

4. Referitor la prevederile contestate ale art. 362 pct. 8) din Codul de procedură civilă, Curtea Constituțională relevă următoarele.

Autorul sesizării a contestat modificările operate în două acte normative - în Legea nr. 786-XIII și în Codul de procedură civilă, aceste modificări avînd, de fapt, același subiect - suspendarea executării hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată după deschiderea procesului de faliment împotriva reclamatului.

Examinînd dispozițiile contestate din Legea nr. 786-XIII în coroborare cu cele ale pct. 8) din art. 362 Cod de procedură civilă și raportîndu-le la dispozițiile constituționale, Curtea constată că, operînd modificările respective în legile menționate, legiuitorul a procedat într-o strictă ordine logico-juridică. Completarea art. 362 din Codul de procedură civilă cu pct. 8) a fost determinată de completarea art. 12 din Legea nr. 786-XIII cu alin. (6).

Astfel, dispoziția din art. 362 pct. 8) din Codul de procedură civilă, care statuează că judecătorul este obligat să suspende procedura de executare în cazul deschiderii procesului de faliment împotriva reclamatului, derivă din sintagma "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" din art. 12 alin. (6) din Legea nr. 786-XIII.

Ținînd cont de cele menționate și avînd în vedere că Legea nr. 786-XIII a fost abrogată, iar Curtea a considerat necesar a sista procesul privind controlul constituționalității sintagmei "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" din art. 12 alin. (6) al Legii nr. 786-XIII, Curtea consideră necesar a sista procesul și în ceea ce privește controlul constituționalității art. 362 pct. 8) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Curtea observă că între cele două legi organice - Legea insolvenței (prin care a fost abrogată Legea cu privire la faliment) și o serie de articole din Codul de procedură civilă există o interdependență vădită în reglementarea unor cazuri de insolvență (faliment).

Sistarea procesului privind controlul constituționalității art. 362 pct. 8) din Codul de procedură civilă nu privează subiecții legal abilitați de dreptul de a sesiza Curtea pentru controlul constituționalității actelor normative în cauză.

Conducîndu-se după art. 140 din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 60 lit. a) și lit. d), art. 61 alin. (1) și art. 64 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. Sistează procesul privind controlul constituționalității:

- sintagmei "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanța de judecată, se suspendă" din art. 12 alin. (6) al Legii nr. 786-XIII din 26 martie 1996 "Cu privire la faliment" în redacția Legii nr. 1051-XIV din 16 iunie 2000 "Pentru modificarea și completarea unor acte legislative";

- punctului 8) al articolului 362 din Codul de procedură civilă.

2. Prezenta Decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chişinău, 21 februarie 2002.

Nr. 1.

OPINIE SEPARATĂ

Prin Decizia Curţii Constituţionale din 21 februarie 2002 a fost sistat procesul privind controlul constituţionalităţii sintagmei "inclusiv executarea hotărîrilor adoptate anterior de instanţa de judecată, se suspendă" din art.12 alin.(6) al Legii nr.786-XIII din 26 martie 1996 "Cu privire la faliment" şi a pct.8) din art.362 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, iniţiat la sesizarea Procurorului General al Republicii Moldova.

Procesul a fost sistat la demersul reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituţională Ion Creangă, susţinut parţial de reprezentantul Procuraturii Generale, pentru motivul că Legea nr.786-XIII, care conţine sintagma contestată, a fost abrogată.

Fără a contesta decizia Curţii privind sistarea procesului în partea referitoare la sintagma menţionată din Legea nr.786-XIII, consider că sistarea procesului privind controlul constituţionalităţii pct.8) din art.362 din Codul de procedură civilă este nefundată şi din aceste considerente, în baza art.27 alin.(5) din Legea cu privire la Curtea Constituţională, art.67 alin.(1) din Codul jurisdicţiei constituţionale, îmi expun opinia separată.

Potrivit prevederilor art.114 din Constituţie, art.4, art.5 şi art.13 din Legea nr.514-XIII din 6 iulie 1995 "Privind organizarea judecătorească", art.4, art.6 şi art.8 din Codul de procedură civilă, justiţia se înfăptuieşte în numele legii numai de instanţele judecătoreşti, excluzându-se orice imixtiuni în activitatea lor din partea puterii legislative, executive, persoanelor fizice şi juridice, factorilor de decizie.

Conform art.2 din Codul de procedură civilă, sarcinile procedurii civile sînt de a apăra în judecată şi de a realiza drepturile şi libertăţile cetăţenilor şi asociaţiilor acestora, interesele întreprinderilor, instituţiilor şi organizaţiilor, precum şi de a apăra orînduirea statală şi constituţională a Republicii Moldova de orice atentat.

În scopul înfăptuirii acestor sarcini, legislaţia de procedură civilă stabileşte expres competenţa instanţelor de judecată, modul de organizare şi desfăşurare a procesului civil, precum şi modul şi termenele de executare a hotărîrilor judecătoreşti. Art.120 din Constituţie, art.20 alin.(3) din Legea privind organizarea judecătorească, art.14 alin.(1) din Codul de procedură civilă stabilesc imperativ că hotărîrile definitive ale instanţelor judecătoreşti au caracter obligatoriu pentru toate persoanele fizice şi juridice, factorii de decizie. Neexecutarea hotărîrilor instanţelor de judecată atrage răspundere în conformitate cu legea.

Completînd art.362 din Codul de procedură civilă cu pct.8), prin care judecătorul este obligat să suspende executarea şi în cazul deschiderii procesului de faliment împotriva reclamatului, legiuitorul însă nu a operat completarea respectivă în art.364 din Codul de procedură civilă, care prevede termenele de suspendare a executării. Potrivit interpretării logico-gramaticale, noţiunea "suspendare" înseamnă încetarea temporară a acţiunii judiciare, oprirea temporară a punerii în aplicare a dispoziţiilor hotărîrii judecătoreşti.

Prin urmare, neindicînd termenul de suspendare a executării hotărîrii judecătoreşti, fapt ce în realitate echivalează cu încetarea executării acesteia, legiuitorul a comis o ingerinţă în competenţa autorităţii judecătoreşti.

În Hotărîrea nr.12 din 20 februarie 2001 "Pentru controlul

constituționalității art.7 alin.(4) lit. e) și i) din Legea restructurării întreprinderilor agricole în procesul de privatizare nr.392-XIV din 13 mai 1999 în redacția Legii nr.953-XIV din 27 aprilie 2000", într-o situație similară, Curtea Constituțională a menționat că, în virtutea principiului constituțional al separării puterilor, legiuitorul nu este în drept să soluționeze probleme care aduc atingere statutului constituțional juridic al autorității judecătorești.

Astfel, trebuie constatat că în situația creată dispozițiile pct.8) din art.362 din Codul de procedură civilă intră în contradicție cu art.114 și art.120 din Constituție, art.20 alin.(3) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, art.8 din Codul de procedură civilă și art.10 și art.14 din Codul de procedură penală, conform cărora justiția și executarea hotărârilor judecătorești se îndeplinesc în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Pentru considerentele expuse, nefiind de acord cu argumentele invocate în decizie, consider nefondată sistarea procesului pentru controlul constituționalității pct.8) din art.362 din Codul de procedură civilă.

JUDECĂTOR
AL CURȚII CONSTITUȚIONALE

Mircea IUGA